

Единение с природата

В Дунава съм израснал буквално. Роден съм в град Силистра и от съвсем малък обичам да бъда сред природата. Още тогава ходех при рибарите в рибарските селища и оставах със седмици при тях през летата. От местната рибарска общност съм научил много - първите ми познания даже мисля, че са благодарение на тези хора – за птиците, животинките, хората, тръстиките, пеликаните, блатата, рибата и т.н.

Силистра е като люпилня на природозащитници. Оттам може би идва любовта ми към животинките. Моята баба е родом от Сребърна и заради това още от дете ходех около резервата и по дунавските острови. Там срещнах Таньо Мичев за първи път. Той е един от доайените на българската природозащита и специално по отношение на пеликаните е направил толкова, колкото цялата природозащитна общност не е направила. Така че Таньо Мичев е звезда в българската орнитология, Бог да го прости, защото вече не е сред нас.

Аз бях ученик в 8-9. клас и гледах колонията на пеликаните в Сребърна. Имаше една точка за наблюдение, до пътеката, която поддържах с брадва и мачете, понеже обрастваше постоянно. И един ден се връщам със счупен бинокъл в ръцете си и срещам мъж с брада. Никога не го бях виждал и нямах представа как изглежда. Запознахме се на баира и започнах да му разказвам за пеликаните, а той, човекът, слушаше много внимателно, показах му ги със счупения бинокъл, след което му разказах как ходят да се хранят в Румъния по блатата, как строят гнездата, как хранят малките. И така прекарахме известно време. И чак накрая, когато се върнахме към музея в селото, преди да се разделим ми каза всъщност кой е. В онзи момент аз почти се разплаках, защото в моите очи Таньо Мичев беше светило, за което само четях в книжките. И си смъкна бинокъла от главата и ми го подари. Аз още го пазя - един немски Карл Цайс. Тази среща никога няма да я забравя.

Когато завърших, отидох да уча горско стопанство в Лесотехническия университет в София, защото исках да опозная природата, да я знам, да се помъча да я разбера в нейната цялост – скали, почви, гори, поле, река, някак си на по-екосистемно ниво да си обясня живота на нашата планета. Винаги съм си представял живота ми да се случва сред природата - да вникна в нея, да разбера естеството на самата еволюция, кой вид към какво се стреми, кой е изчезнал, защо е изчезнал, кои са задънените

еволюционни клонове и т.н. Цялото това ровичкане в бездънните ѝ дълбини ме изпълва с изключително удоволствие и просто искам да знам още и още, и още. Давам си сметка, че съм простосмъртен и времето ми на Земята е твърде кратко, за да успея да разбера природата докрай, но пък да достигна състояние на хармония с нея е напълно достижимо. Когато ходя из гората аз познавам дървесните видове, тревните видове, оттам насетне всички насекоми, птици, влечуги – целият този свят ме пленява. И даже, когато чуя някой непознат звук си казвам: „А, такова нещо не съм чувал.“ - и мога да изгубя часове наред да разбера какво аджеба пее, свири или кудкудяка из гората. С течение на времето въпросителните постепенно изчезват и в някакъв момент започваш да се чувстваш комфортно, вкъщи. Природата става една естествена среда. Дори усещаш промените - да кажем усещаш, че славеите пеят много малко или че много малко на брой славеи пеят. И когато чуеш как намаляват, разбираш, че нещо става. Има много видове, които си изчезнаха пред очите ни.

Птиците постепенно се превръщаха в голямата ми любов. Учителят ми от гимназията по биология - Иван Димитров, Бог да го прости, ми даде началния тласък. Бяхме цял отбор юнаци, които той водеше къде ли не. В някакъв момент се превърнахме в местния екип, който отговаря за среднозимните преброявания, организирани от Българското дружество за защита на птиците, в района между Тутракан и Силистра. И всяка година ходехме и брояхме - едната година с колата на един родител, следващата с на друг и така. Закъсвали сме по преспите, но нищо не можеше да ни спре. И между другото, брояхме числености, които за съжаление днес не могат вече да се видят. Имали сме случаи в резервата в Сребърна с по 70 000 гъски. Покрай птиците се озовах и в Маджарово.

Бях първи курс студент, когато за първи път дойдох в Маджарово през 1995 г., заради лешоядите. Тогава лешояди имаше само тук - в Източните Родопи. Сега, благодарение на програмите за реинтродукция на видовете обратно в природата, лешояди хвърчат на доста места из България. Тепърва беше стартирал един от първите големи, дори основополагащи проекти изобщо в България – „Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието“. По него време нямаше изобщо обучени хора да работят по такива проекти - аз отидох като доброволец. Оттогава има изключително развитие и нови предизвикателства постоянно се появяват. Сега има нов проект за връщане на черния лешояд обратно в България. И първите завърнали се лешояди вече успешно гнездят в Котел. Надяваме се и в Източните Родопи да успеем да

го завърнем като гнездящ вид. Попаднах на едно приказно място като студент, срещнах невероятни хора – Христо, Светла и целия екип на програмата – и се влюбих в Маджарово завинаги, а сега работя и живея тук. Така че човек никога не знае накъде ще го отведе съдбата.

Доведоха ме лешоядите, но останах заради вулкана, реката, минералите, орлите и изобщо заради удивителното биоразнообразие, което Източните Родопи предлагат. И въпреки идилията, за никого не е тайна, че Маджарово се намира на гъза на географията, и животът хем е прост и лесен, хем хич не е. Всичко е на 60 км – банка, болница, всякакви удобства и глезотии, а пък пътят е ужасен. Понякога се чувствам като пенсионер, защото няма хора и играя карти с пенсионерите. Но това е положението. За сметка на всичко това, живеем в райско място, а пък работата ми ме среща с хора от цял свят и това ми стига. Намерил съм начина, по който животът ми да функционира според изискванията ми. Всъщност го намерихме заедно - със съпругата ми, сам едва ли бих успял.

С Албена се намерихме в едно блато – в Атанасовското езеро в Бургас. Бяхме студенти - 3-и курс - в един и същи университет, само че тя учеше екология. Беше също доста дива по отношение на разбиранията ѝ за света и си паснахме. Без нея изобщо не бих се справил да живея на такова място. Албена е страхотна. За да се занимаваш с разни такива дивотии, няма начин половинката ти да не те подкрепя, съвместният ви живот би бил абсолютно невъзможен. Ние сме хубав пример на съпрузи, които работят една и съща работа и са постоянно заедно и това не им омръзва. Бих се осмелил да кажа, че животът ни върви перфектно и нищо не бих сменил в него. Имаме малък семеен бизнес, тясно свързан с природата – организираме турове за скали, минерали, рафтинг, фотография на диви животни и т.н., който ни доставя огромно удоволствие, защото правим това, което ни харесва. И засега е успешно. Никога не бих сменил Маджарово с каквото и да е друго място. В никакъв случай.

Много ми се иска повече хора да бъдат ангажирани с природата и нейното опазване, затова и работя в тази посока, защото когато опознаеш нещо толкова чисто и съвършено, обикновено се влюбваш и ангажираш с него. И единственото, което правиш е да се грижиш за него - няма как да опазваш нещо, ако не го обичаш. Опознавайки природата, хората преоткриват мястото си в нея - това е изключително ключов момент в сформирването на това самосъзнание, защото човекът е част от нея, а не отделен организъм. Ето това ми е мисия.

И трите си деца сме отгледали и възпитали по този „дивашки“ начин – в унисон с природата. Те са си те – отделни, самостоятелни личности, но в някаква степен са копие на родителите си и цялостното им светоусещане е като нашето – природозащитно. Би било странно, ако не беше така. Установих, че когато са далеч, светът ми става малко крив. Не малко, доста крив става. Моите сега учат в София и жена ми е с тях и ми е малко тъжно, но няма как. Както казах – животът тук си идва с предимствата и недостатъците, като навсякъде разбира се. Искам винаги да имам досег с природата, да живея сред нея. Пък останалото се нарежда.